

Упатство за работење во апликацијата COBISS Lib

Прирачник за корисниците

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Regional Centre for
Library Information Systems and
Current Research Information Systems
Regionalni center za knjižnične
informatijske sisteme in informatijske
sisteme o raziskovalni dejavnosti

Содржина

Содржина	2
Упатство за работење во апликацијата COBISS Lib	3
1 Вовед	4
1.1 Пријавување во COBISS Lib	4
1.2 Инсталација на сервисот COBISS DGW	5
1.3 Инсталација на сервисот signoPAD-API/Web за потребите на користење таблички за потпишување	5
1.4 Работење со датотеки	5
2 Кориснички интерфејс COBISS Lib	7
2.1 Главен прозорец COBISS Lib	7
2.2 Пребарувач	7
2.3 Уредувач	9
2.4 Прегледувач	9
2.5 Сегмент Исписи	10
2.6 Историја	10
2.7 Кратенки	10
3 Посебни прозорци	11
3.1 Прзорец Картичка	11
3.2 Извоз на податоци	11
3.3 Пребарувач Фонд за зајмување	12
3.4 Прзорец Календар во образецот на излегување	12
4 Сегмент Поставувања и администрација	14
4.1 Поставување брзи копчиња за изведување постапки	14
5 Совети за работење во COBISS Lib	15
6 Список на кратенки на тастатурата (hot keys) за изведување некои постапки	16
6.1 Кратенки на тастатурата во главниот прозорец COBISS Lib	16
6.2 Кратенки на тастатурата во пребарувачите	16
6.3 Кратенки на тастатурата во прозорецот Картичка	16
7 Започнување со работа во COBISS Lib	17
8 Список на функционалности кои не се поддржани	18

Упатство за работење во апликацијата COBISS Lib

1 Вовед

Новата генерација на програмата COBISS Lib е веб-апликација со истите функционалности кои ги има и COBISS3, но со нов кориснички интерфејс. Апликацијата работи во обични веб-прелистувачи и може да се користи на различни уреди, дури и на таблички и мобилни телефони.

COBISS Lib, V13.0, ги поддржува функционалностите кои ги имаат локалните апликации COBISS3, меѓутоа во верзијата V13.0 **некои функционалности се уште не се имплементирани**.

⚠ Истовремено работење во COBISS3 и во COBISS Lib

Уште некое време ќе биде овозможено истовремено работење и во COBISS3 и во COBISS Lib, што значи дека измените и постапките што се изведени во COBISS3 се одразуваат и во COBISS Lib и обратно.

Со исто корисничко име можете да се пријавите или во COBISS3 или во COBISS Lib, што значи дека не е можно истовремено да се работи со истото корисничко име и во двете апликации.

Во продолжение се претставени:

- **пријавување во COBISS Lib**
 - инсталација на сервисот COBISS DGW
 - инсталација на сервисот signoPAD-API/Web
 - испраќање на утврдени грешки во работењето, предлози и прашања
- **кориснички интерфејс COBISS Lib**
 - главен прозорец COBISS Lib
 - пребарувач
 - уредувач
 - прегледувач
 - сегмент Исписи
 - историја
 - кратенки
- **посебно обликувани прозорци**
 - прозорец **Картичка**
 - извоз на податоци
 - пребарувач **Фонд за зајмување**
 - прозорец **Календар во образецот на излегување**
- **работење во сегментот Постапувања и администрација**
 - постапувања за копчиња за брзо извршување постапки
- **совети за работење во COBISS Lib**
- **опција за користење кратенки на тастатурата во одделни делови на интерфејсот**

1.1 Пријавување во COBISS Lib

COBISS Lib е веб-апликација. Услов за работење е добра интернет врска и еден од често користените веб-прелистувачи (на пр. Chrome, Firefox, Edge...).

Во апликацијата COBISS Lib можете да се пријавите преку почетната страница на линкот <https://sr.cobiss.net/bibliotekari-lat.htm> каде што во делот **COBISS Lib** ја избирате опцијата **Пријавување во реална околина**. Го внесувате акронимот или името на библиотеката, а потоа од паѓачкиот список ја избирате вашата библиотека.

Во COBISS Lib можете да се пријавите и на тој начин што во веб-прелистувачот ќе ја внесете веб-адресата **<https://cs.cobiss.net/clib/akronim/>** при што поимот akronim ќе го замените со акронимот на вашата библиотека - на пр. за Мариборската библиотека со акроним SIKMB веб-адресата за пријавување гласи <https://cs.cobiss.net/clib/sikmb/>.

По кликување врз линкот ќе се прикаже прозорец за пријавување во COBISS Lib во кој го внесувате корисничкото име и лозинката, кои се исти како и за работење во COBISS3:

Прозорец за пријавување во COBISS Lib

Привилегиите за работење се исти како и при работење во реалната околина на COBISS3.

💡 Совети

Кратенката за пристап до апликацијата COBISS Lib можете да ја зачувате во омилени, односно на работната површина (desktop) како би можеле во иднина побрзо да пристапувате до прозорецот за пријавување.

COBISS Lib е PWA-апликација (анг. Progressive Web Application) која овозможува да се инсталира како веб-апликација на уред со кликување врз иконата за инсталација на апликацијата (Install app) во редицата за URL на веб-прелистувачот. Вака инсталираната апликација можете да ја користите како која било друга апликација. Оваа опција засега не е достапна во веб-прелистувачот Firefox.

[Инсталација на COBISS Lib како апликација](#)

⚠ Внимание

Дозвола за скокачки прозорец (т.н. pop-ups) во COBISS Lib : за извршување на сите постапки во апликацијата COBISS Lib (на пр. подготовка на исписи) во веб-прелистувачот **Firefox** задолжително мора да ги овозможите скокачките прозорци (т.н. pop-ups) за веб-адресата на апликацијата COBISS Lib. Во другите веб-

прелистувачи ова поставување не е потребно.

Временски период на неактивност во COBISS Lib и автоматско одјавување : по еден час неактивност во COBISS Lib автоматски се одјавува од апликацијата.

1.2 Инсталација на сервисот COBISS DGW

За да ги користите периферните уреди, како што се печатачи, RFID-плочки, фиока на благајна итн., библиотеката мора да го инсталира сервисот COBISS DGW. Овој сервис овозможува комуникација помеѓу апликацијата COBISS Lib и периферните уреди.

Во табелата подолу се наоѓа преглед на уредите и на услугите кои библиотеката ги врши, односно ги дава на корисниците. За секое од нив во колоната **СЕРВИС COBISS DGW** е наведено дали инсталацијата на овој сервис е задолжителна или не.

УСЛУГА / ОПРЕМА НА БИБЛИОТЕКАТА	СЕРВИС COBISS DGW	ПАРАМЕТАР ВО COBISS DGW	ЗАБЕЛЕШКА
Печатачи (налепници, исписи, реверси/сметки)	ДА	/	Попатно печатење реверси, сметки, налепници, исписи...
Читачи на бар-кодови	НЕ		
Фискализација на сметки	ДА	Edit TaxSI	Во COBISS DGW се инсталира дигитален сертификат за фискална каса.
Само неготовинско намирување на побарувања надвор од библиотека	НЕ		
RFID уреди - граѓа	ДА	Manage Local Devices (RFID_book)	
RFID уреди - членски карти	ДА	Manage Local Devices (RFID_card)	
RFID - инвентарирање IZUM	ДА	Manage Local Devices (RFID_book)	
Фиока на благајна	ДА		
Таблички за потпишување	НЕ	Инсталација на веб-сервисот signoPAD API.	
Сигурносна врата	НЕ		
Книгомати	НЕ		
Пакетомати	НЕ		
Печатење на сите исписи само од .pdf формат	НЕ		
VALÚ	ДА	Edit Valu	COBISS Lib во моментот се уште не го поддржува.
POS-терминал	ДА	Manage Local Devices (POS)	
Urbana	ДА		

Постапката на инсталација на сервисот COBISS DGW и уредување на поставките се опишани во упатството [Инсталација и поставување на сервисот COBISS DGW](#).

⚠ Внимание

За инсталација на сервисот на работната станица неопходни се т.н. администраторски привилегии. За уредување одделни поставувања во COBISS DGW администраторски привилегии не се потребни.

Сервисот COBISS DGW е достапен само за оперативниот систем Microsoft Windows. Сервисот не може да се инсталира на мобилни уреди, па затоа од тие уреди не е овозможено непосредно печатење, намирување побарувања итн.

Ако користите мрежни печатачи или сервер за печатење, за пријавување во *Cobiss3JettyService* мора да го користите корисничкото име и лозинката на доменот. Ова може да го уредите во текот на инсталирањето на сервисот COBISS DGW во согласност со упатството [Инсталација и поставување на сервисот COBISS DGW](#).

Инсталацијата на сервисот COBISS DGW и, во рамки на сервисот, инсталацијата на дигиталниот сертификат од директориумот `C:\Cobiss3Files\cert` е задолжителна, ако е библиотеката обврзник за фискализација на сметките и ако сака да ги намирува побарувањата во COBISS Lib. Постапката е опишана во упатството [Инсталација и поставување на сервисот COBISS DGW](#).

Ако ги менувате поставувањата во сервисот COBISS DGW (на пр. инсталирате дигитален сертификат за фискализација на сметките), неопходно е повторно да се пријавите во COBISS Lib.

1.3 Инсталација на сервисот signoPAD-API/Web за потребите на користење таблички за потпишување

За употреба на табличките за потпишување во апликацијата COBISS Lib, мора да го инсталирате сервисот signotec signoPAD-API/Web. Описот на сервисот и упатството за инсталација се наоѓаат на линкот <https://en.signotec.com/software/integration-sdlk-api-/signopad-api-web/>. Инсталационата датотека се наоѓа на крајот на оваа страница во делот *Links* каде што ја избирате опцијата *Download signoPAD-API/Web (V. 3.3.1)*.

Во прозорецот на волшебникот за инсталација, кој се отвора веднаш на почетокот на инсталацијата, во делот *URL* ја избирате опцијата *localhost and 127.0.0.1*.

⚠ Внимание

За инсталација на сервисот на работна станица неопходни се т.н. администраторски привилегии.

Употребата на табличките за потпишување е овозможена во оперативниот систем Microsoft Windows.

1.4 Работење со датотеки

Работењето со датотеки во апликацијата COBISS Lib се одвива во согласност со функционалностите на веб-прелистувачот. Така, во постапките во кои ви е потребна датотека (на пр. **Ажурирај податоци за членовите – увоз**), во прозорецот **Избор на датотека** со копчето **Избери датотека...** ја барате датотеката или од локацијата на која е зачувана ја повлекувате и ја пуштате во рамката која е предвидена за тоа.

Во постапките во кои како резултат се креираат датотеки (на пр. **Ажурирај податоци за членовите – извоз** или со опцијата **Извези во текстуална датотека** во пребарувачите), можете да ја одредите или да ја смените локацијата за чување и да внесете име на пренесената датотека во зависност од поставувањата на веб-прелистувачот. Стандардната локација за чување датотеки е најчесто директориумот *Преземања*, т.е. *Downloads*, а датотеката вообичаено има име кое ни го нуди самата апликација при преносот.

💡 Поставувања на веб-прелистувачот за да може корисникот при пренос да избере локација и да внесе име на датотеката

Во поставките на веб-прелистувачот побарајте ја опцијата *Downloads*, т.е. *Преземања* и означете ја функционалноста **Пред преземање прашај каде сакам да ја зачувам секоја датотека**, т.е. *Always ask you where to save files*.

⚠ Внимание

Во постапките во кои користите датотеки ви препорачуваме да обрнете должно внимание, бидејќи најчесто станува збор за постапки со кои менувате поголема количина податоци.

2 Кориснички интерфејс COBISS Lib

Корисничкиот интерфејс COBISS Lib го сочинуваат следните компоненти:

- главен прозорец COBISS Lib
- пребарувач
- уредувач
- прегледувач

2.1 Главен прозорец COBISS Lib

Функционалностите на главниот прозорец COBISS Lib се следните:

Главен прозорец на апликацијата COBISS Lib

1. Опција за преод на начин на прикажување на цел екран
2. Приказ на информациите за базата и одделението во кое сте пријавени
3. Избор на одделение и опција за промена на одделението
4. Увид во историјата на записите
5. Увид во омилените записи
6. Увид во пораките и известувањата со информација за нивниот број
7. Пристап до местото за обработка на резервации со податок за бројот на пристигнати резервации
8. Пристап до местото за следење на барањата за меѓубиблиотечно зајмување (M3) со информација за бројот на пристигнати барања
9. Помош и информации за апликацијата COBISS Lib
10. Опција за менување на темата (темна / светла)
11. Информација за пријавениот корисник, што е воедно и копче за одјавување од апликацијата COBISS Lib
12. Назив на содржинскиот склоп со соодветната икона која го означува склопот
13. Опција за додавање нов запис во избраниот содржински склоп
14. Клик врз називот на содржинскиот склоп го отвора пребарувачот за избраниот содржински склоп
15. Назив на постапка те во содржинскиот склоп; одделна постапка активирате со кликување врз називот на постапката
16. Дел од прозорецот во кој избирате сегмент на апликацијата COBISS Lib; се испишуваат само оние сегменти за кои имате дозвола за пристап
17. Опција за преод на активни пребарувачи
18. На постапките кои можете да ги активирате користејќи кратенки на тастатурата, информацијата за комбинацијата на тастери се испишува во екрански совет (на пр. комбинација на тастерите [Alt W] за преод на активни пребарувачи)
19. Копчиња со кратенки за изведување постапки

2.2 Пребарувач

Во пребарувачот COBISS Lib се обединети елементите на пребарувачот и на работниот простор. Списокот на пронајдени записи претставува работен простор за избраниот содржински склоп и овозможува изведување постапки кои можете да ги изведувате со избраните записи во тој склоп.

Пребарувачот ги нуди следните опции:

2.3 Уредувач

Делови и опции на уредувачот се:

Член

- Општо
- Степен на образование, вработување
- Членство
- Инфо

3 Број на членска карта: 0134920

Надреден член: [поиска]

Име: Janez

Презиме: PRIMER

Датум на раѓање: 08.01.1980

Пол: [паѓа]

Државјанство: [паѓа]

Име и презиме на старателот/гарантот: [поиска]

Општина на постојан престој: 070 - Марибор

Општина на постојаната адреса: Miklavž na Dravskem polju

Ограничување на бр. зај. примероци (3): [поиска]

Ограничување на продолж. (3): [поиска]

Ограничување на бр. резервации (3): [поиска]

Јазик на опомените: домашен јазик

Побарувања: 0,00 EUR

Ненамирена опомена: [чекорче]

Изгубена граѓа (3): 0

Датум на последната посета: 04.04.2024

Адреси: [поиска]

Адреси: [поиска] мобилен: +386 40 32 18 53, + Нов објект

7 Налепница 8 Забелешка 9 Лозинка Е-известување Образец за упис Во ред Откажи

Уредувач на податоци за член

1. Насловна редица на уредувачот со приказ на називот на содржинскиот склоп
2. Ливчиња на уредувачот
3. Назив на податокот; ако внесот на податокот е задолжителен, податокот е означен со астериск *
4. Вредност на податокот кој го внесувате со впишување во полиња за внес или во прозорци за внес на вредноста, со избор од паѓачки списоци или од шифрарници, со означување на поле за потврдување итн.
5. Опција за воспоставување, преглед и бришење на релации на записот со други записи
6. Содржани записи со опција за додавање, уредување, бришење и прегледување
7. Копчиња за извршување постапки со избраниот запис
8. Копчето **Во ред** овозможува да се зачува записот
9. Копчето **Откажи** овозможува излез од уредувачот без зачувување на промените во записот

2.4 Прегледувач

Прегледувачот COBISS Lib овозможува прегледување записи и вчитување на избраните записи во активен пребарувач, во кратенки или во историја.

Делови и опции на прегледувачот се:

Прикажување - Граѓа: реден бр. 1

Основен приказ COMARC

Име на атрибутот	Вредност
COBISS.SI-ID:	58421
Наслов:	Orli vzlete zgodaj
Автор:	Čopić, Branko
Јазик:	slv - словенечки
Издание:	
Година на издавање:	1977
Забелешка:	
Заб. на обрасците:	
Место на издавање:	Ljubljana
Издавач:	Mladinska knjiga
Издавачки бр. (музикалии):	
Библиографско ниво:	монографска публикација
Физички опис:	

Библиографски запис: Orli vzlete zgodaj / Branko Čopić ; prevedel Jože Zupančič ; [ilustriral ...]

Полиња 996/997 (18)

- 996: IN=45002620; SG=IHuP; 9 - отпишано
- 996: IN=00207617; SG=INp\uP\vaČOPIĆ, B,\SOri ...; 9 - отпишано
- 996: IN=00274242; SG=INp\uP-3/-9\vaČOPIĆ, B,\SOri vzlete ...
- 996: IN=54000485; SG=IPKKiMLu821-3/-9\vaČOPIĆ, B,\SOri vzlete ...

Избери Прикажи Додај во кратенки Во историја Затвори

1. Насловна редица која го прикажува називот на содржинскиот склоп
2. Копчиња за движење по записите: **Назад**, **Напред**, **Претходен** и **Следен**
3. Испис на податоците за избраниот запис
4. Поврзани записи
5. Копче **Избери** кое го вчитува избраниот запис во активниот пребарувач
6. Копче **Прикажи** кое го отвора прегледувачот за избраниот поврзан запис
7. Копче **Додај во кратенки** со кој избраниот запис се додава во кратенки
8. Копче **Во историја** кое избраниот запис го додава во историја

Во активните пребарувачи можете истовремено да вчитувате записи само од ист содржински склоп. Ако во поврзаните записи наместо поединечниот запис го означите називот на поврзаниот содржински склоп и потоа кликнете на копчето **Избери**, ќе се отвори нов прозорец со табела на записи во поврзаниот содржински склоп. Опциите во тој прозорец се исти како оние кои ги овозможува **пребарувачот** во делот во кој се испишува резултатот од пребарувањето.

2.5 Сегмент Исписи

Сегментот **Исписи** е поставен на исто ниво како и останатите сегменти на апликацијата COBISS Lib.

Во главниот прозорец на овој сегмент опциите се поставени во одделни ливчиња:

Исписи во апликацијата COBISS Lib

Ливчињата овозможуваат избор на опции:

1. Омилени исписи (ливче **Омилени**) каде што можете дополнително да изберете еден од вашите омилени исписи или омилени исписи на ниво на библиотеката
2. Сите исписи (ливче **Исписи**) каде што можете да изберете системски и кориснички дефиниции на исписи
3. **Библиографии** каде што можете да подготвувате исписи во оваа област
4. **Променливи** (ливче **Променливи**) коешто овозможува увид и уредување на променливи (системски и кориснички дефиниции)
5. **Подредувања** кое ќе овозможува увид и уредување на подредувањата; оваа опција се уште не е реализирана.
6. **Извоз на податоци** кој покрај извоз на податоци овозможува и увид во изведените податоци.
За користење на оваа функционалност не е потребна привилегија за работење во сегментот **Исписи**.

По кликување на називот на одделна група исписи, променливи итн. се отвора нов прозорец во кој можете да изберете постапка која овозможува одделна функционалност. Можете да означите на пр. испис со кој сакате да изведете нешто (7), по што ја изведувате постапката со клик врз соодветното копче (8) (на пр. копчето **Подготви испис** за подготвување исписи).

2.6 Историја

Со клик врз копчето се отвора прозорецот **Историја** кој нуди увид во записите со кои во текот на вашето работење сте изведувале постапки.

Број на записи во историјата

Во историјата се чуваат најмногу 500 записи со коишто сте изведувале активности во текот на вашето работење. Кога ќе се достигне тоа ограничување, од историјата автоматски се бришат записите кои најпрво биле додадени во историјата.

2.7 Кратенки

Во текот на работењето записите од различни содржински склопови, кои често ги користите, можете да ги додадете во кратенки. До нив пристапувате со кликување на копчето . Записите во кратенките можете да ги додадете со избирање на записите во резултатите од пребарување во пребарувачот и од прегледувачот.

Ограничување на бројот на кратенки

Најголемиот број зачувани кратенки е 100. Кога ќе се достигне ова ограничување повеќе не се додаваат записи во кратенки. Во тој случај од кратенки треба да се избришат записите кои не ги користите толку често во вашето работење.

3 Посебни прозорци

3.1 Прозорец *Картичка*

Во прозорецот **Картичка** ги изведувате постапките за евидентирање на граѓата кај член и кај одделение, но пристапувате и до уредувачот на податоците за членот и локалниот фонд на граѓата на библиотеката. Овој прозорец го замени прозорецот **Граѓа на домашната библиотека** во COBISS3.

0151172 Janez Novak, вработени (01 Knjižnica Rotovž) ¹

Займи надвор од бр ² IN/CN ³ **Потврди** ⁴ **COBISS+** ⁵ **Каталог** ⁶ Граѓа од сите одделенија ⁷ **Одделение**

Сета граѓа ⁸ **Займување** ⁹ **Враќање** ¹⁰ **Читалница** ¹¹ **Каталог [Alt K]**

Продолжи Сите ¹² **Займена (C): 4** Изминала: **2** / Тековна задоцнина: **24,60 €** ¹³

Тек ...	Граѓа	Други податоци	Податоци за займувањето	Продолжувања
1	Čudežnost besed=Magia słów=The magic of words : bibliopreventiva = biblioprewenj Burkeljca, Sabina (уредник); Vesel, Katja (фотограф) книги словенечки 2010 COBISS.SI-ID: 250919680	Инвентарен бр.: 00707770 SG=OK 02 MEDNARODNA ...	Датум на статусот: 19.10.2023 Истек: 09.11.2023 Бр. на денови на доцнење: 128d	
2	The sorcerer's apprentice : Evald Flisar Flisar, Evald книги - белетристика англиски 2012 COBISS.SI-ID: 1100880990	Инвентарен бр.: 00766066 SG=OK 821.163.6-1/-9=tj FLISAR, E.	Датум на статусот: 19.10.2023 Истек: 09.11.2023 Бр. на денови на доцнење: 128d	
3	Sala Kundera, Milan книги - белетристика словенечки 1969 COBISS.SI-ID: 2271489	Инвентарен бр.: 41054163 SG=OK 821-31/-32 KUNDERA, M.	Датум на статусот: 04.04.2024 Истек: 25.04.2024	
4	Retrospektiva : drugi primer inšpektorja Vrenka Demšar, Avgust книги - белетристика словенечки 2008 COBISS.SI-ID: 232420664	Инвентарен бр.: 00630799 SG=OK D 821.163.6-312.4 DEMŠAR, A.	Датум на статусот: 04.04.2024 Истек: 25.04.2024	

Привремена забелешка **Постојана опомена** **Промената е во тек** **Смени место за подигање** **Прегледај продолжувања** **Прегледај** **Означи / отстрани ознака изгубено** **COMARC** **Затвори** ¹⁴

Прозорец *картичка* - ливче *Займување*Функционалностите на прозорецот **Картичка** се:

- Информација за членот, односно за одделението за кое сте отвориле евиденција на граѓата
- Паѓачки список за избор на постапки кои ќе ги изведувате со граѓата (на пр. займување, враќање, резервација итн.)
- Копче за отворање на каталогот на библиотеката во COBISS+
- Копче за отворање на пребарувачот по фондот на граѓата за займување; најдената граѓа врз основа на изборот може да ја займите, да ја резервирате итн.
- На копчињата за избор на постапки, во случај кога постојат кратенки на тастатурата за постапката, во екрански совет се испишува комбинацијата на тастери за кратенката на тастатурата.
- Опција за приказ на граѓата од сите одделенија (во библиотека со одделенија)
- Копче за промена на одделение во библиотеката (во библиотеките со одделенија)
- Ливчиња со граѓа евидентирана кај член (според статусите на граѓата).
Секогаш се видливи ливчињата *Сета граѓа* и *Займување*, а другите ливчиња се видливи само ако кај членот е евидентирана граѓа со одделен статус, инвентар, односно извори на интернет.
- Копчиња за постапки кои може да ги изведувате за евидентирана граѓа врз основа на избор од список (на пр. продолжување на рокот за займување, займување резервиран слободен примерок); постапките се различни во зависност од избраното ливче
- Паѓачки список за менување на приказот на евидентираната граѓа (на пр. граѓа која е евидентирана на тековниот ден)
- Копче за подготовка и печатење, односно испраќање реверси
- Опција за означување на граѓата со која сакате да изведете некоја постапка
- Главен дел на прозорецот со податоци за евидентираната граѓа
- Постапки кои можете да ги изведувате со евидентираната граѓа (претходно го означувате примерокот на кој сакате да ја изведете постапката)
- Податоци за членот, од каде што можете да преминете во уредувачот за членот или да изведете одделни методи за избраниот член (на пр. увиди во трансакциите за членот)

Пристап до изведување на постапките со граѓата

Постапките кои можете да ги изведувате со граѓата може да ги изберете од паѓачки список - в. бр. **4** на горната слика.

Изведувањето одделни постапки во прозорецот **Картичка** можете да го активирате со т.н. **кратенки на тастатурата**, на пр. со комбинација на тастерите **<Alt + I>** ја активирате постапката **займување надвор од библиотека**.

Со клик врз името на одделно ливче во паѓачкиот список се активира постапка која можете да ја изведете на тоа ливче - така на пр. со клик врз името на ливчето **Займување** се активира постапката **Займи надвор од библиотека**, со клик на името на ливчето **Враќање** се активира постапката **Врати/Избриши...**

3.2 Извоз на податоци

До функционалноста за извоз на податоци пристапувате во сегментот **Исписи** на ливчето **Извоз на податоци**. На ова ливче можете да пристапите и до датотеките со извезени податоци.

Пристап до извозот на податоци

За користење на оваа функционалност не е неопходна привилегија за работење во сегментот **Исписи**.

Главниот прозорец **Извоз на податоци** е направен во облик на двоен прозорец во кој во левиот дел ги избирате податоците кои сакате да ги извезете, а можете да изберете и опција за подготовка на прашања или филтри. По кликување врз опцијата **Додај** или **Додај ги сите** податоците што ќе ги извезувате преминуваат во десниот прозорец.

Функционалностите во прозорецот за извоз на податоци се следните:

Извоз на податоци - Поле 996/997

Извоз на податоци - Поле 996/997

Поле 996/997

- Займена/резервирана (Резервација на граѓа)
 - Член (Партнер)
 - Член (Лице за контакт)
 - Член (Одделение за контакт)
 - Член (Член)
 - Член (Одделение)

Додај ги сите > Додај > < Отстрани < Отстрани ги сите

Неизбрано - Поле 996/997

Поле 996/997

ABC и друго - 1. дел (d/a)

ABC и друго - 2. дел (d/5)

COBISS.MK-ID

ID на полето

Автор

Бр. за зај. (9)

Бројач за тековните броеви

Бројач на броевите за зајмување

Извези Додај потполе Атрибути на корис. Пребарај Зачувај Излез

Избрано

Датум на инвентар. (с) (Поле 996/997)

Доставувач (2) (Поле 996/997)

Забелешки (г) (Поле 996/997)

Автор (Граѓа)

ISBN (Библиографски запис)

Библиографско ниво (Библиографски запис)

Прозорец Извоз на податоци

1. Избран содржински склоп
2. Податоци на содржинскиот склоп каде што со клик врз називот на податокот ги означувате оние податоци кои сакате да ги вклучите во извозот
3. Копче за обликување прашање, односно филтер
4. Копчиња за додавање податоци во извозот
5. Копчиња за отстранување податоци од извозот
6. Податоци кои сте ги избрале за извоз
7. Копче за активирање на извозот на податоци
8. Копче за додавање потполиња
9. Копче за вклучување кориснички дефинирани атрибути
10. Копче за изведување пребарување
11. Копче за чување на дефиницијата за извоз на податоци

3.3 Пребарувач Фонд за зајмување

За потребите на пребарување на граѓата во COBISS Lib се користи каталогот на библиотеката во COBISS+. По избирање на постапката **Каталог** (на пр. во прозорецот **Картичка**) се отвора каталогот во COBISS+ за локалната база на податоци во која сте пријавени. Во случај на библиотека со одделенија се отвора каталогот за одделението во кое сте пријавени во COBISS Lib.

Резервирање граѓа

Доколку сакате да резервирате граѓа врз основа на избор од каталогот COBISS+, тоа го правите така што ги прегледувате деталните податоци за фондот и оттаму го копираете инвентарниот број на граѓата која сакате да ја резервирате.

За потребите на пребарување на граѓата по фондот кој библиотеката го има на располагање за зајмување, од прозорецот **Картичка** за членот или за одделението, со клик на копчето **Фонд за зајмување** е овозможен пристап до пребарувачот на таа граѓа. Пребарувањето по фондот на граѓата го изведувате на ист начин како што ја пребарувате граѓата во **пребарувач Поле 996/997**.

Во најдените примероци граѓа можете да означите еден или повеќе примероци и да ги изведете следните постапки:

- зајмување надвор од библиотеката
- резервација
- зајмување за читалница
- резервација за читалница
- увид во состојбата на избраниот примерок

Пребарување со користење на паметната редица

Во првото поле за пребарување на пребарувачот **Фонд за зајмување** во полето *Инвентарен број (f) или командно пребарување или клучни зборови* можете да го пребарувате фондот на граѓата со внесување на инвентарниот број, авторот или насловот на граѓата.

Внимание

Во COBISS Lib, V13.0, вклучена е 1. верзија на пребарувачот на фондот за зајмување, па затоа се уште не работат сите функционалности во целост (на пр. зачувување на стандардните полиња за пребарување, испис на податоците за комплет...). Дополнувањата се предвидени во следните верзии.

3.4 Прозорец Календар во образецот на излегување

Во COBISS Lib прозорецот за уредување на датумот на прием на свески се разликува од прозорецот **Календар на излегување** во COBISS3:

- погледот во календарот е секогаш на дневно ниво,
- очекуваните свески се означени со зелена боја,
- поврзаните свески се означени со жолта боја,
- датумите кога свеските не излегуваат не се означени,
- спојувањето на свеските во двојрој или тројрој се изведува само при контрола на прилив, а веќе не во календарот,
- кога е свеската издадена, односно кога свеската не излегува, може да се одреди на конкретен ден или на ден во неделата,
- може да се означат дека публикацијата не излегува за време на празници.

2024

Периодичност... дневно
Права очекува... 01.01.2024
Образецот ва... 01.01.2025

Издадено
[Додај](#)

Не е издадено
[Додај](#)

Избери
Датум

Датум
01.01.2024

Избери
Датум

Датум
02.01.2024

Избери
Датум

Датум
08.02.2024

Избери
Датум

Датум
31.03.2024

Избери
Датум

Датум
01.04.2024

Избери
Датум

Датум
27.04.2024

јануари

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

февруари

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

март

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

април

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

мај

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

јуни

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

јули

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

август

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

септември

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

октомври

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед

ноември

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед

декември

пон	вто	сре	чет	пет	саб	нед

[Додај празници во "Не е издадено"](#)
[Во ред](#)
[Откажи](#)

Прозорец Календар во образецот на излегување

1. Податоци за фреквенција и период на излегување
2. Одредување на излегувањето на свеската, првенствено за фреквенцијата *непознато, неодредено, друго*
3. Одредување кога свеската не е издадена
4. Одредување дека публикацијата не излегува за време на празници

4 Сегмент Поставувања и администрација

Во сегментот **Поставувања и администрација** достапни се функционалностите на сегментот [COBISS3/Управување со апликациите](#) и функционалностите кои во COBISS3 се наоѓаат во опцијата **Систем**.

Во овој сегмент достапна е и опцијата за **поставување брзи копчиња за изведување постапки**.

⚠ Пристап до сегментот Поставување и администрација

Пристап до сегментот е овозможен за сите корисници, но за изведување одделни постапки (на пр. уредување на податоците за партнерите) се потребни **посебни привилегии**.

Во сегментот **Поставувања и администрација** ги уредувате поставувањата за следните содржински склопови:

- Домашна библиотека
- Партнер
- Контакт
- Корисници на системот
- Поставувања
- Преглед на обработките на личните податоци (ЗЗПП)
- Пораки
- Сервер

Овозможено е и пребарување по базата на податоци COLIB.

4.1 Поставување брзи копчиња за изведување постапки

За да го забрзате работењето во COBISS Lib, за однапред одредени постапки кои најчесто ги изведувате можете да поставите и да активирате копчиња за брз пристап до изведувањето на овие постапки. Сами ги додавате копчињата и им давате назив, а се поврзани за корисничкото име.

Постапка

1. Во склопот **Поставувања** ја избирате постапката **Постави кратенки за постапки**.
Се отвора прозорецот **Уредувач на кратенки до постапки**.
2. По кликување врз копчето **Додај** се отвора прозорец за поставување брзи копчиња.
Со глумчето означувате одделна постапка за која сакате да поставите кратенка. За секоја кратенка на левата страна на прозорецот, во делот **Ознака на постапката** внесувате најмногу 4-цифрен назив на тастерот за кратенка до постапката, а во опцијата **Активност** со клик во прозорецот за потврдување означувате дали кратенката ќе биде активна или не.
3. Поставките ги зачувувате со кликање врз копчето **Во ред**.
Се враќате во прозорецот **Уредувач на кратенки до постапки**.
4. По кликување врз копчето **Излез**, копчето со одредена икона и внесениот назив ќе се додадат под насловната редица на апликацијата COBISS Lib.

Можете да го уредите и редоследот на копчињата или да ги избришете. Овие опции се достапни во командната редица на прозорецот **Уредувач на кратенки за постапки**.

⚠ Брзи копчиња за менување на одделение и отворање на прозорецот ГДБ

Во COBISS Lib менувањето на одделение на библиотеката е уредено во облик на копче во насловната редица на прозорецот на апликацијата, а методот **Граѓа на домашната библиотека** е заменет со методот **Картичка**. Затоа, за овие две постапки поставување брзи копчиња во COBISS Lib не е поддржано, а двете брзи копчиња, ако се поставени во COBISS3, во COBISS Lib ќе бидат повлечени по зачувување на поставувањето кратенки.

5 Совети за работење во COBISS Lib

ПОДРАЧЈЕ НА РАБОТЕЊЕ	СОВЕТИ
Поставување на големината на приказот во интерфејсот	Големината на приказот ја уредувате со опцијата Зголеми , односно Zoom во веб-прелистувачот.
Криење на името на сегментите	Со клик врз иконата можете да ги скриете, односно со повторен клик да ги прикажете сегментите на апликацијата. Со тоа се зголемува работниот простор.
Приказ на просторот со отворени пребарувачи ~ работен простор	Во COBISS Lib работниот простор е заменет со функционалностите на пребарувачот во COBISS Lib. Записите со кои ги изведувате постапките се вчитуваат во делот на пребарувачот со прикажани резултати од пребарувањето. Притоа се отвораат онолку пребарувачи колку што има содржински склопови со кои сте изведувале постапки во COBISS Lib. Тоа значи дека записите со кои сте работеле се распоредени по одделни пребарувачи. До тие пребарувачи пристапувате со клик врз иконата .
Поставување копчиња за одделни постапки	За некои од најчесто изведуваните функционалности во сегментот Поставувања и администрација во содржинскиот склоп 6 Поставувања со постапката Постави кратенки за постапки дефинирате копчиња кои се поставуваат под насловната редица на COBISS Lib. Копчињата се видливи во сите сегменти.
Означување на опсег на записи во пребарувачот, прегледувачот	Прво го притискате и го држите тастерот <Ctrl> и кликувате врз редицата со резултатот во пребарувачот, односно со записот во прегледувачот кој како прв треба да биде опфатен во опсегот што сакате да го означите; потоа го притискате и го држите тастерот <Shift> и кликувате врз редицата со резултатот, односно со записот кој како последен треба да биде избран и означен.
Поврзани записи	Поврзаните записи (на пр. во пребарувачот) можете да ги погледнете со кликување врз копчето кое го отвора прегледувачот на избраниот запис. Во долниот дел на прозорецот се прикажани поврзаните записи кои можете да ги прегледате, вчитате, зачувате во омилен или да ги додадете во историја.
Преземање запис	При преземање запис, за потребите на уредување ограничено множество податоци (во ново ливче на веб-прелистувачот), автоматски се отвора апликацијата COBISS Cat каде се нуди опцијата Уредување на ограничено множество библиографски податоци . Податоците ги уредувате и ги зачувувате, по што го затворате ливчето на веб-прелистувачот, бидејќи за секое преземање запис COBISS Cat се отвора во ново ливче на веб-прелистувачот. За побрз пристап до опцијата за преземање записи во пребарувачот Граѓа е додадено копче Преземи запис кое овозможува изведување на оваа постапка.
Граѓа на домашната библиотека	Постапката Член / Граѓа на домашната библиотека од COBISS3 во COBISS Lib е заменета со постапката Картичка .
Каталог во зајмување	Во COBISS Lib е заменет со опцијата Фонд за зајмување . Оваа опција е достапна во прозорецот Картичка во кој е достапно и копчето Каталог кое го отвора каталогот на библиотеката во COBISS+. Постапката Каталог , која е достапна во содржинскиот склоп Граѓа , исто така го отвора каталогот на библиотеката во COBISS+.
Сегмент Поставувања и администрација	Во овој сегмент се достапни функционалностите на сегментот COBISS3/Управување со апликациите и функционалностите кои во COBISS3 се наоѓаат во опцијата Систем .
Извоз на податоци	Функционалноста Извоз на податоци се наоѓа во сегментот Исписи на ливчето Извоз на податоци . До изведените датотеки може да им пристапите во COBISS Lib со опцијата Датотеки со извезени податоци која е достапна на ова ливче. Датотеките се чуваат само 7 дена од создавањето, по што се бришат.
Датотеки со извезени податоци	Во опцијата Датотеки со извезени податоци која се наоѓа на ливчето Извоз на податоци се достапни и датотеките со исписите што сте ги подготвиле и сте ги отвориле во форматот PDF. Датотеките се чуваат само 7 дена од создавањето, по што се бришат.
Инвентар	Во COBISS Lib функционалноста на зајмување инвентар се изведува од прозорецот Картичка на избраниот член, така што во десниот дел од тој прозорец, во податоците за членот, кликувате на копчето Инвентар . Податоците за инвентарот се гледаат во прозорецот Картичка на ливчето Инвентар .
Проблеми со печатење	Во случај на проблеми со печатење (на пр. не се печатат налепници или реверси), треба да проверите: - дали се уредени логичките дестинации (сегмент Поставувања и администрација / склоп 6 - Поставувања / Логички дестинации) - дали печатачот е приклучен локално или мрежно (проверете со администраторот на вашите уреди) - дали за потребите на печатење на мрежни печатачи е уреден посебен корисник (проверете со администраторот на вашите уреди) - функционирањето на сервисот COBISS DGW (сегмент Поставувања и администрација / склоп 9 - Сервер / Тестирај ја врската со COBISS DGW)

 Користење на функцијата Назад и Вчитај ја повторно страницата (Reload, F5) во веб-прелистувачот COBISS Lib

Функцијата **Назад** и **Вчитај ја повторно страницата** повторно ја вчитуваат апликацијата COBISS Lib и ве враќаат на контролната табла, а сите незачувани промени со тоа се губат. Затоа ве советуваме да не ги користите овие две функции. Исто така, мора да водите сметка COBISS Lib да не е отворен на повеќе од едно ливче на веб-прелистувачот.

6 Список на кратенки на тастатурата (hot keys) за изведување некои постапки

Кратенките на тастатурата (т.н. keyboard shortcuts) можете да ги користите во различни делови на корисничкиот интерфејс на апликацијата COBISS Lib:

- во главниот прозорец
- во пребарувачите
- во прозорецот **Картичка**

и работат во комбинација со тастерот **Alt**.

Во постапките каде што е вклучена оваа опција кратенката на тастатурата се испишува во облик на екрански совет кога со глумчето ќе се поставите на називот на постапката.

6.1 Кратенки на тастатурата во главниот прозорец COBISS Lib

Кратенките на тастатурата функционираат без оглед на избраниот сегмент, но функционирањето е ограничено на евентуалните неопходни привилегии за изведување на одделна постапка.

КРАТЕНКА (HOT KEY)	ПОСТАПКА, МЕТОД	ЗАБЕЛЕШКА
<Alt + D>	Граѓа / Контрола на прилив	
<Alt + G>	Поле 996/997 / Прегледај	
<Alt + I>	Член / Картичка	
<Alt + S>	Член / Евидентирај посета	
<Alt + V>	Зафатена граѓа / Врати, избриши	
<Alt + A>	Зафатена граѓа / Врати со задршка	
<Alt + M>	Место за обработка на резервации / Следење и обработка на резервации на слободна граѓа	
<Alt + P>	Место за подигање на граѓата / Подготви граѓа за подигање или за доставување	
<Alt + N>	Сметка / Намири побарување за нечлен	
<Alt + O>	Одделение	Промена на одделение на библиотеката; само во библиотеките со зајмување организирано по одделенија.
<Alt + C>	Состојба на благајната / Отвори фиока на благајната	
<Alt + H>	Граѓа / Преземи граѓа од COBIB	
<Alt + B>	Одделение /Пренеси граѓа (библиобус)	
<Alt + W>	Ја активира опцијата Активни пребарувачи	

6.2 Кратенки на тастатурата во пребарувачите

Во сите пребарувачи, покрај кратенките на тастатурата кои се на располагање во главниот прозорец COBISS Lib, функционираат и кратенките на тастатурата за следните постапки:

КРАТЕНКА (HOT KEY)	ПОСТАПКА, МЕТОД	ЗАБЕЛЕШКА
<Alt + U>	Уреди	
<Alt + J>	Прикажи	
<Alt + I>	Картичка	Само во пребарувачот Член во кој за избраниот член се отвора прозорецот Картичка

6.3 Кратенки на тастатурата во прозорецот Картичка

КРАТЕНКА (HOT KEY)	ПОСТАПКА, МЕТОД	ЗАБЕЛЕШКА
<Alt + I>	Зајми надвор од библиотека	
<Alt + V>	Врати / Избриши	
<Alt + A>	Задржи	
<Alt + P>	Продолжи	
<Alt + R>	Резервирај надвор од библиотека	
<Alt + K>	Фонд за зајмување	
<Alt + G>	Прегледај	
<Alt + C>	COMARC	
<Alt + D>	Реверс	
<Alt + O>	Одделение	Промена на одделение на библиотеката; само во библиотеките со зајмување организирано по одделенија.
<Alt + E>	Уреди	Отворање на уредувачот Член за уредување на податоците за членот.
<Alt + X>	Благајна	
<Alt + Q>	Инвентар	Ја активира опцијата за евидентирање на постапките со инвентарот за избран член.
<Alt + N>	Забелешка	
<Alt + L>	Граѓа од сите одделенија	Ја означува опцијата за приказ на граѓата од сите одделенија; само во библиотеките со зајмување организирано по одделенија.
<Alt + S>	Зајми за читалница	
<Alt + U>	Резервирај за читалница	

7 Започнување со работа во COBISS Lib

Функционалностите на апликацијата можете да ги изведувате, како во COBISS3, така и во интерфејсот COBISS Lib. Тоа значи дека сите измени направени во COBISS3 веднаш ќе бидат видливи и во COBISS Lib и обратно (на пр. ажурирани податоци за фондот, измени во евиденцијата за граѓа кај членот...). Во работењето со COBISS Lib ќе се почитуваат и поставувањата на параметрите кои се веќе вклучени во библиотеката за работење во COBISS3.

Постапките за изведување на функционалностите во COBISS Lib се слични со постапките во COBISS3, а се разликува само [интерфејсот](#). Тоа значи дека во работењето и понатаму можете да ја користите [корисничката документација](#) која е подготвена за COBISS3. Прозорците кои се сосем нови (на пр. прозорецот **Граѓа на домашната библиотека**, кој во COBISS Lib е заменет со прозорецот **Картичка**), накратко се претставени во поглавјето [Посебни прозорци](#).

За разлика од преодот од COBISS2 на COBISS3, посебен "преод" од COBISS3 на COBISS Lib нема да биде потребен, па затоа отпаѓаат чекорите како што се:

- воспоставување околина за тестирање и пренос на податоци
- контрола на правилност на пренесените податоци
- потврдување на правилноста на пренесените податоци
- одлука за датум на изведување преод во реална околина итн.

Тоа значи дека веднаш по инсталацијата можете да започнете со работа во апликацијата COBISS Lib. Самите можете да изберете кои постапки најпрво ќе почнете да ги изведувате во COBISS Lib, а кои подоцна. Ви предлагаме во COBISS Lib што поскоро да започнете да ги изведувате функционалностите кои најчесто ги користите во вашето работење.

Истовременото работење во COBISS3 и во COBISS Lib ќе биде можно уште некое време.

Во случај на неправилно функционирање или на функционалности што недостасуваат известете не што поскоро на е-адресата podpora@izum.si. Списокот на главни функционалности кои COBISS Lib се уште не ги поддржува се наоѓа во поглавјето [Список на функционалности кои не се поддржани](#). Овие постапки наместо во COBISS Lib и понатаму се изведуваат во COBISS3.

8 Список на функционалности кои не се поддржани

Во продолжение се наведени главните функционалности кои сè уште не се поддржани во COBISS Lib, V14.0. Списокот се ажурира, бидејќи интензивно се работи на развојот на функционалностите што недостасуваат. Овие функционалности се изведуваат во COBISS3.

- **COBISS Lib – општо:**
 - сите прозорци во COBISS Lib сè уште не се во потполност прилагодени за користење на мобилни уреди (на пр. прозорецот Картичка)
- **Зајмување:**
 - опцијата за интегрирано користење на платежното средство VALÚ
 - во прозорецот *Фонд за зајмување* сè уште во потполност не се уредени постапките и приказите на податоците за комплекти, сериски публикации и приказ на сите други податоци кои се достапни во COBISS3
- **Меѓубиблиотечно зајмување, Набавка, Сериски публикации:**
 - при внес на податоци за граѓа сè уште не можат да се пренесат податоците за граѓа од други (странски) бази на податоци
- **Исписи:**
 - работење со сортирања

Каталогизација

COBISS Cat е засебна апликација. Повеќе можете да видите на снимката од [претставувањето на апликацијата на конференцијата COBISS](#) и да прочитате во упатството [Упатство за работење во COBISS Cat](#).